

:: leder ::

BIBLIOFIL PÅ OFFENSIVEN

To fylkesbibliotek har i løpet av de siste to år kommet i den situasjon at de har måttet bytte biblioteksystem. I begge tilfeller falt valg av nytt system på Bibliofil.

Telemark startet januar 2003 og var det første fylkesbiblioteket som valgte å ta i bruk Regionalt Samsøk; en tjeneste der alle innbyggerne i fylket (og alle andre også) kunne søke i alle folkebibliotek-katalogene i fylket, se <http://telemark.samsok.no>

Før sommeren startet Akershus fylkeskommune opp med Bibliofil. I alt skal fylkesbiblioteket pluss 8 folke-

Torkel Hasle
daglig leder

bibliotek i gang med Bibliofil i løpet av inneværende år; en stor og hyggelig utfordring for oss.

Vi ønsker Akershus-bibliotekene velkommen i «familien» og håper forventningene blir innfridd.

Innkjøringsperioden kan nok bli krevende og læringskurven bratt når mye skal skje på kort tid.

Tjenestetilbudet skal jo helst opprettholdes kontinuerlig. Vanligvis går det greit.

Akershus vil også tilby Regionalt Samsøk. Det regionale Samsøket vil omfatte Oslo, dvs. Deichmanske bibliotek. Når dette realiseres vil en stor gruppe av befolkningen kunne utnytte felles samlinger og tjenester.

Kanskje dette er en bedre vei å gå, enn å satse på store prestisjeprojekter i regi av Norsk Digitalt bibliotek? Ingen kan idag si hva det vil koste og heller ikke når/om det blir ferdig.

På Helgelandskysten har 6 folkebibliotek funnet sammen og satser på Bibliofil i fellesskap. Løsningen bygger på fjernkjøring mot serveren i Mo i Rana.

Levanger og Verdal, Innherred samkommune, har bestemt seg for å jobbe sammen på datafronten og starter med en felles løsning i nærmeste fremtid.

Den tekniske utviklingen, ikke minst på kommunikasjonssiden, har gjort det mulig å få til bedre og enklere løsninger, og ikke minst, nye former for samarbeid. Dette vil igjen kunne gi bedre tjenester rettet mot publikum. Det er nok en utvikling som vil fortsette.

Grieg-samlingen på nett

Nettutgaven av Grieg-samlingen ved Bergen off. Bibliotek ble lansert i mai 2004: http://www.bergen.folkebibl.no/grieg_samlingen/grieg-samlingen_intro.html

Samlingen omfatter

- Nina and Edvard Griegs eget arkiv: notemanuskripter, brev, dagbøker, fotografier, konsertprogram, ymse griegiana, samt deres private bibliotek av noter og annen litteratur.
- Publikasjoner relatert til Grieg: noter, lydinnspillinger, film, biografier, musikkvitenskapelige publikasjoner

Nettbrukere tilbys en komplett katalog over samlingens innhold, sammen med digitaliserte utgaver av manuskripter (unike dokumenter i arkivet).

Løsningen legger vekt på enkelt og fleksibelt brukergrensesnitt, hvor flere typer innganger og gjenfinningsmetoder kombineres:

Listesøk:

Dokumentene er gruppert i kategorier ut fra innhold/-egenskaper/bruk.

Skreddersydd innholdsfortegnelser (med predefinerte søk) leder brukeren til relevant dokumentasjon. Eksempel:

Velg oversikt over note-manuskripter for et valgt opus, velg et manuskript og få dette presentert i digital utgave på skjermen.

Listesøk består av en meny-overbygning, laget vha Dreamweaver, med linker til dokumenter vha prede-finerte søk i Bibliofil Websøk.

Katalogsøk:

Grieg-samlingen er skilt ut som eget 'søkeunivers' innenfor bibliotekets database, med skreddersydd søkebilde (Bibliofil Websøk). Dokumenter for utlån er også søkbare på linje med andre dokumenter i biblioteket. Digitale dokumenter i samlingen (som ikke 'lånes ut') vises ikke ved generelt søk i biblioteket.

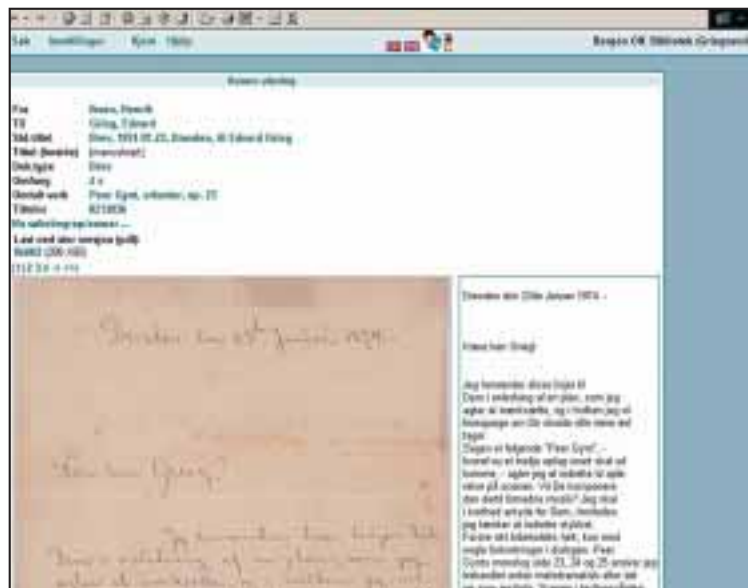
Format på søkeresultatlister og format på katalogposter ved visning er tilpasset ulike typer dokumenter, og det kan lett defineres flere formater ved behov.

Fulltekstsøk:

Brev og dagbøker er transkribert (lagret i xml-format) og teksten er fulltekstsøkbar. Fullteksten er knyttet til det enkelte dokumentets katalogpost. Verktøyet ht:/Dig benyttes til fulltekstsøking.

Digitale dokumenter integrert med katalogen:

Digitale dokumenter er linket

med Bibliofil

direkte til den enkelte katalogpost; kan leses på skjermen og lastes ned/skrives ut. Brev og dag-bøker presenteres med skannede sider og transkriberte (tekst)sider som kan blas parallellt.

Ved skanning benyttes en A3-fargeskanner (Ricoh) og verktøyet PixEdit med billedforbedring fra Kofax.

Dokumentfilformater:

- Arkivformat: Original lagres i 200 (300) dpi, farger, TIFF multipage, komprimert tapsløst (ca 50% reduksjon).
- Presentasjonsformat: Original konverteres fra TIFF til jpg og pdf (parallell format), for presentasjon på internett. Dette er en automatisert driftsrutine.

Flersidige dokumenter deles opp i enkeltsidige jpg-filer som er raske å laste (bla). I Bibliofil Websøk ligger lenker til sidevis blading. De enkelte jpg-sidene i et dokument settes sammen til en PDF-fil, for rask nedlasting og utskrift av alle sider i flersidige dokumenter (vha Acrobat Reader).

Ulike dokumenttyper kan ha individuelle rutiner for konvertering og presentasjon. I tillegg kan det utvides med nye typer dokumenter.

Status

Vi har mottatt mange positive tilbakemeldinger fra brukere, og er godt fornøyde med det vi har fått til, med relativt enkle virkemidler og begrenset kostnadsramme.

Våre videre planer omfatter foreløpig:

- en første engelsk versjon høsten 2004
- *lydeksempler (for avspilling over nettet) på alle komposisjoner tilgjengelig i løpet av 2005.*

Kari Rørtveit,
Bergen off. Bibliotek

Brukermøtet 2004

3. og 4. juni ble det 21. brukermøtet arrangert i Hammerfest. Det ble et møte både med et faglig interessant program og en spennende ramme rundt. Møtedeltagerne fikk se reinsdyr i gatene, og på kvelden var det dekket til middag og joik for de over 70 deltagerne i Mikkलगammen på byfjellet Salen. Det er det nordligste brukermøtet hittil.

De to møtedagene hadde et variert faglig program. Den engasjerte prosjektlederen Knut Yrvin presenterte prosjektet Skolelinux. Bibliotek-Systemer AS informerte om nyheter siden sist og framtidige planer. Her ble både ulike søkemoduler, MappaMi og Fjernlån presentert. Et miniseminar om det webbaserte verktøyet for systemadministrasjon, Webmin, ble det også tid til.

Et viktig formål med brukermøtet er at bibliotekene skal utveksle erfaringer. I år ble prosjektene LåtLån, Grieg-samlingen og Trondheimsbilder flott presentert av medarbeidere fra Deichman, Bergen og Trondheim. Deichmanske bibliotek delte også sine erfaringer med å bruke Linux på personal- og publikumsmaskiner. Tønsberg- og Nøtterøy bibliotek presenterte løsningene NetLoan og Safecom som dekker behov som det pr i dag ikke finnes løsninger på i Bibliofil. Det var også satt av tid til gruppearbeid. De mest populære gruppene var Fjernlån og Bibliofil's videreutvikling. Representanter fra Bibliotek-Systemer AS er med på alle grupper, og det gjør at dette er en god mulighet for bibliotekene

til å kommunisere om programmenes funksjonalitet og komme med ønsker om videre utvikling.

Siste post på programmet var arbeidsutvalgets arbeid og valg av nytt AU. I år ble spesielt fagutvalgenes arbeid behandlet. Brukermøtet vedtok endringer i retningslinjene for å forsøke å øke aktiviteten i fagutvalgene og det ble opprettet et eget fagutvalg for skole.

I tillegg til det faglige programmet er brukermøtet en unik mulighet til å møte kolleger fra hele landet som jobber med Bibliofil. Pausene benyttes flittig til å utveksle erfaringer, fortsette diskusjonene, stille spørsmål og ikke minst skape nye kontakter! På kvelden var det mottagelse på flotte Hammerfest bibliotek og deretter middag og underholdning i Mikkलगammen. De fleste valgte å spasere opp og ned og nyte den vakre utsikten.

Arbeidsutvalget vil takke Hammerfest bibliotek og Finnmark fylkesbibliotek for all hjelp med arrangementet. Evaluering av årets brukermøte og planlegging av neste års møte er i gang.

På gjensyn neste år!

Referater og lenker til presentasjoner og foredrag finnes på arbeidsutvalgets nettsider: www.arbeidsutvalget.no

For Arbeidsutvalget
Ellen Aabakken, leder

BIBLIOFIL®

InfoBrev
3-2004

MappaMi – kjennskap til og bruk av

MappaMi er blitt populær blant mange av bibliotekets lånerne. Vi ser at foreløpig i år har det vært ca 580.000 innlogginger fra brukerne. Dette er et høyt tall, men hvis vi ser nærmere på statistikken, ser vi at de aktive brukerne er svært aktive. 580.000 innlogginger betyr m.a.o. ikke 580.000 brukere.

Det finnes tilsammen ca. 2,5 million lånerne i Biblioofil-bibliotek, og det betyr at det er et stort potensiale for å få flere aktive brukere! Vi ser at brukere som benytter MappaMi blir enda mer fornøyd med biblioteket, fordi de får bedre oversikt og også bedre mulighet til å utnytte bibliotekets tilbud om interesselister på epost, forlengelse av lån og muligheten til selv å legge inn reserveringer og sjekke hvor langt man er rykket fram i køen på høstens populære bøker.

Vi har støttemateriell som plakater, musematter og bruker-veiledninger (på bokmål og nynorsk) som bibliotekene kan få gratis; og nå har vi også anskaffet

kjøleskapsmagneter med MappaMi-logo (se omtale av ny utskriftsløsning).

Det viktigste er allikevel at de ansatte i biblioteket er aktive i lokalet og viser lånerne muligheten til å bruke MappaMi. Vi mener at grensesnittet er enkelt å forstå, men det kan alltid være snublestener for en uvant bruker. Vi tror at litt veiledning ved første innlogging er nok til å gjøre terskelen lavere.

For lånerenes skyld oppfordrer vi dere til å ta et skippertak.

Kontakt oss på bestill@bibsyst.no hvis dere ønsker markedsføringsmaterie!!

Nyheter i MappaMi og websøk

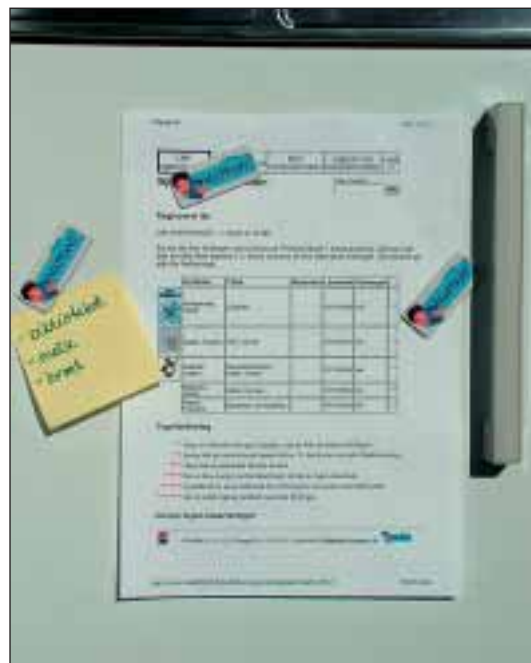
– **Websøket har fått en ny funksjon: Utvalgsliste**
Utvalgslisten kjenner man igjen fra TkSøk, men denne har en ekstra finesse.

Finessen består av en mulighet til å ta vare på titler i en huskeliste i MappaMi. Hvis man f.eks kommer over en tittel man ikke har tid til å lese eller se nå, kan man ta vare på denne for en senere anledning. Det er mulig å lage flere lister, med egne overskrifter.

Funksjonen kan også brukes til å plukke ut titler fra flere trefflistene og samle de i en liste. Listen kan skrives ut som en ny treffliste eller i et detaljert format.

– Lånerhistorikk

En ting moderne biblioteksystemer mangler er muligheten for lånerne til å se hvem som har lånt en bok ved å ta stempelkortet opp av lommen bak i boka. Vi ønsker ikke en slik mulighet til å se hva andre har lånt, men for de som gjerne vil

sjekke om de har lånt en bok tidligere var dette selvfølgelig en fin ting.

Ved hjelp av en ny funksjon i MappaMi kan lånerne gis anledning til å ta vare på lånerhistorikken sin. Låneren må skru dette på under «Lånerinformasjon» i MappaMi. Ved å ta ibrug funksjonen samtykker låneren samtidig i at biblioteket har lov til å lagre denne typen informasjon.

– SamleMappa

For bibliotek kan det bli mange Mapper å holde styr på rundt om hos andre bibliotek. For å gjøre det enklere har vi laget funksjonen SamleMappa. Denne vil vise samtlige lån biblioteket har hos andre Biblioofil-bibliotek. Foreløpig er dette en mulighet som bare er tilgjengelig for brukere med nasjonalt lånenummer.

Lenkesjekk

Mange bibliotek har lagt ned veldig mye ressurser i å gjøre seg synlig og tilgjengelig på internett, men hva skjer etterpå? Selv om man har full kontroll over sine egne sider, hva da med alle lenkene man har til eksterne sider? Disse sidene kan være fjernet eller flyttet til en ny adresse. For å lette arbeidet med å rydde opp i lenkeråte leverer vi et program for å sjekke alle lenker og ankre på hjemmesidene til biblioteket. Programmet går automatisk hver natt og genererer noen enkle sider med statistikk over lenkebruken. Ett eksempel kan ses på

<http://www.bibsyst.no/kundeinfo/lenkesjekk/>. Ta kontakt med salgsavdelingen for prisoverslag.

Ny ansatt

Staben øker og vi har nå ansatt en ny systemkonsulent på systemavdelingen. Tom Are Pedersen heter han, er 24 år og kommer opprinnelig fra Larvik. Tom Are er utdannet Master i informasjons- og kommunikasjonsteknologi fra Høyskolen i Agder, Grimstad, og hadde første arbeidsdag hos oss mandag 26. juli.

Tekst og foto:
Bibliotek-Systemer AS
Redaktør: Lill Bjørvik

Trykk:
Printo Unique, Larvik

Bibliotek og økonomi

Mange bibliotek opplever sterkt økonomisk press og må lete etter innsparingsmuligheter. Flere har anskaffet selvbetjeningsenheter som avlastar de ansatte, særlig med utlån. Vi har fått tilbakemelding om at flere opplever at mer enn 50% av utlånene skjer selvbetjent!

Mange jobber også iherdig for å skaffe epostadresser og mobiltelefonnummer på lånerne, slik at reserveringsmeldinger kan sendes ut uten portoutgifter. Husk at meldinger på epost koster kr 0, og en SMS-melding koster kr 0,92, mens porto utgjør ca kr 6 pr stk!

Utgifter til husholdningssystem utgjør en svært liten del av bibliotekenes driftsregnskap.

Vi har sett på folkebibliotekstatistikken fra 2002 og ser at drift av folkebibliotek i snitt koster kr 234 pr innbygger.

Av dette går kr 29 til medier og kr 147 til lønn.

Til sammenligning ser vi at våre kunder i snitt kun bruker ca kr 4 pr innbygger for drift av sitt biblioteksystem.

Reserveringsmeldinger med SMS

Det er nå mulig å sende reserveringsmeldinger som SMS (tekstmeldinger til mobiltelefon).

Dette er et tredje alternativ for denne type meldinger; fra før kan dere velge mellom utskrift på papir og epost.

For å kunne benytte SMS-muligheten må selvsagt lånerens mobiltelefonnummer være registrert i Bibliofil.

Vi mener at dette må være en ideell løsning for alle aktive mobiltelefonbrukerne!

For etablering av tjenesten, ta kontakt med salgsavdelingen.

Folkebibliotekene i Skien og Vestvågøy har allerede fått installert løsningen, og har startet med bruk av SMS-melding om reservering.

Vestvågøy

Postadresse:
Boks 2093, Stubberød, 3255 Larvik
Besøksadresse:
Faret 8, 3271 Larvik
Telefon: 33 11 68 00
Telefax: 33 11 68 22
E-post: firmapost@bibsyst.no
www.bibsyst.no

Nytt fagutvalg og ny postliste

På brukermøtet i Hammerfest ble det opprettet et nytt fagutvalg for skolebibliotek. De valgte representantene finner du på: <http://www.arbeidsutvalget.no/skole/Velkommen.html>

Hensikten med skoleutvalget er å diskutere problemstillinger som er aktuelle for skolebibliotek – og å komme med tips til ny funksjonalitet. For at det skal finnes et felles diskusjonsforum, er det opprettet en postliste for skolebibliotekansvarlige. Det er selvfølgelig et ønske at så mange som mulig melder seg inn.

Hvem som helst kan lese det som står på postlisten (arkivet), men det er bare de som er innmeldt som deltakere, som kan publisere noe på listen.

Vi håper dette kan ble et nyttig redskap for å utvikle skolebibliotekrapporter/-funksjonalitet.

MAGASINERING/KASSERING?

I statistikken finnes en rapport som heter «Eksemplarer ikke utlånt siden».

Det er en hendig rapport hvor du kan angi:

- ingen utlån etter dato f.eks. 01/10/2004
- eieravdeling (en eller alle)
- søkebegrep (forfatter, emne, klassifikasjonsnummer m.m.)

Referanseverk og serierposter (lenkeposter) er unntatt fra oversikten

Tipshjørnet